

DEPUTAT ÎN PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

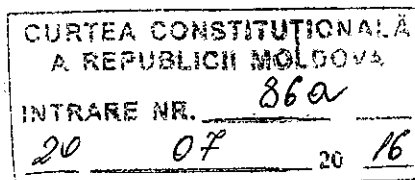
20 iulie 2016

VB nr. 644

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu, 28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

**Supliment la sesizarea nr. 75a din 22 iunie 2016
prezentată în conformitate cu articolul 25 lit. c) din Legea nr. 317-XIII
din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și
articolele 38 alineat 1 litera g) și 39 din Codul Jurisdicției
constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995**

I. AUTORUL SESIZĂRII:

- 1. Vasile BOLEA**
- 2. Deputat în Parlamentul Republicii Moldova**
- 3. Adresa pentru corespondență: mun. Chișinău, str. Columna 148/1**

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Prezenta cererea are ca obiect completarea sesizării nr. 75 a din 22 iunie 2016 privind neconstituționalitatea Legii cu privire la statutul mun. Chișinău¹, adoptată de către Parlamentul Republicii Moldova în a doua lectură la 17 iunie 2016 (respectiva Lege încă nu a fost promulgată și publicată în Monitorul Oficial).

III. EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Expunerea faptelor

La data de 17 iunie 2016 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat în a doua lectură proiectul Legii nr. 84 din 04 martie 2016 cu privire la statutul mun. Chișinău (în continuare Legea nr. 84).

Legea nr. 84 la moment nu este promulgată de către Președintele Republicii Moldova, nefiind publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

La data de 22 iunie 2016 deputații Vasile Bolea și Grigore Novac au contestat la Curtea Constituțională Legea nr. 84, sesizare pe care o completează cu respectiva cerere.

Legislație pertinentă

Constituția Republicii Moldova

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.

Articolul 38

Dreptul de vot și dreptul de a fi ales

(1) Voința poporului constituie baza puterii de stat. Această voință se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

(2) Cetățenii Republicii Moldova au drept de vot de la vârsta de 18 ani, împliniți pînă în ziua alegerilor inclusiv, excepție făcînd cei puși sub interdicție în modul stabilit de lege.

(3) Dreptul de a fi aleși le este garantat cetățenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condițiile legii.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Articolul 109

Principiile de bază ale administrării publice locale

(1) Administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilității autorităților administrației publice locale și ale consultării cetățenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia privește atît organizarea și funcționarea administrației publice locale, cît și gestiunea colectivităților pe care le reprezintă.

(3) Aplicarea principiilor enunțate nu poate afecta caracterul de stat unitar.

Articolul 112

Autoritățile satești și orășenești

(1) Autoritățile administrației publice, prin care se exercită autonomia locală în sate și în orașe, sînt consiliile locale alese și primarii aleși.

(2) Consiliile locale și primarii activează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome și rezolvă treburile publice din sate și orașe.

(3) Modul de alegere a consiliilor locale și a primarilor, precum și atribuțiile lor, este stabilit de lege.

Convenția Europeană a Autonomiei Locale

Articolul 3

1. Prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice.

2. Acest drept se exercită de consilii sau adunări, compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive și deliberative care răspund în fața lor. Această dispoziție nu aduce atingere, în nici un fel, posibilității de a recurge la adunări cetățenești, referendum sau orice altă formă de participare directă a cetățenilor, acolo unde aceasta este permisă de lege.

Articolul 4

Întinderea autonomiei locale

1. Competențele de bază ale autorităților administrației publice locale sunt prevăzute de Constituție sau de lege. Totuși această dispoziție nu împiedică atribuirea unor competențe autorităților administrației publice locale, în scopuri specifice și în conformitate cu legea.

2. Autorităților administrației publice locale le este recunoscută, în cadrul legii, capacitatea deplină de a-și exercita inițiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competențelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autorități.

3. Exercițiul responsabilităților publice trebuie, de manieră generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie.

4. Competențele atribuite autorităților administrației publice locale trebuie să fie, în mod normal, depline și exclusive. Ele nu pot fi puse în cauză sau limitate de către o altă autoritate centrală sau regională, decât în cazurile prevăzute de lege.

5. În cazul delegării competențelor de către o autoritate centrală sau regională, autoritățile administrației publice locale trebuie să beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta acțiunea lor la condițiile locale.

6. Autoritățile administrației publice locale trebuie să fie consultate, pe cât posibil, în timp util și în mod adecvat, în cursul procesului de planificare și de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc în mod direct.

Articolul 6

Concordanța structurilor si mijloacelor administrative cu sarcinile autorităților administrației publice locale

1. Fara a aduce atingere dispozițiilor generale prevazute de lege, autoritățile administrației publice locale trebuie sa poata stabili, ele insele, structurile lor administrative interne, în vederea adaptării acestora la nevoile lor specifice si asigurării unei gestiuni eficiente.

2. Statutul personalului autorităților administrației publice locale trebuie sa permita o recrutare de calitate, fondata pe principii de merit si de competența; vor fi prevazute, în acest scop, condiții adecvate privind pregătirea, remunerarea si afirmarea profesionala.

Articolul 7

Condițiile de exercitare a responsabilităților la nivel local

1. Statutul aleșilor locali trebuie să asigure liberul exercițiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie sa permită o compensație financiară adecvată pentru cheltuielile efectuate în legatură cu exercitarea mandatului lor, precum și, dacă este cazul, o compensație adecvată pentru câștigul pierdut sau remunerații pentru munca depusă și o asigurare socială aferentă.

3. Funcțiile și activitățile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decât prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

Articolul 13

Autoritățile administrației publice locale la care se aplică Carta

Principiile de autonomie locală prevăzute în prezenta Cartă se aplică tuturor categoriilor de autorități ale administrației publice locale, care există pe teritoriul părții contractante. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să indice categoriile la care înțelege să limiteze câmpul de aplicare sau pe care înțelege să le excludă din câmpul de aplicare a prezentei Carte. Ea poate, de asemenea, să includă alte categorii de autorități ale administrației publice locale sau regionale în câmpul de aplicare a Cartei, pe calea notificării ulterioare către secretarul general al Consiliului Europei.

Analiza succintă a actului contestat prin prisma prevederilor constituționale relevante. Pretinsele încălcări ale Constituției Republicii Moldova

Cu referire la conceptul Legii 84

În conformitate cu art. 109 din Constituția Republicii Moldova administrația publică în unitățile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiul autonomiei locale.

În conformitate cu art. 3 din Carta europeană a autonomiei locale (în continuare- Cartă), prin autonomie locală se înțelege dreptul și capacitatea efectivă ale autorităților administrației publice locale de a soluționa și de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu și în interesul populației locale, o parte importantă a treburilor publice. Acest drept se exercită de consilii sau adunări, compuse din membri aleși prin vot liber, secret, egal, direct și universal, care pot dispune de organe executive și deliberative care răspund în fața lor.

Legea 84 de asemenea proclamă principiul autonomiei locale în privința raporturilor dintre autoritățile locale și cele centrale și a celor locale de diferite niveluri din cadrul municipiului Chișinău. Legea 84 însă neglijează principiul convențional al subordonării Primarului General față de Consiliul Municipal Chișinău, bazându-se pe principiul reprezentativității, separației (autonomiei în sens restrâns) și colaborării.

Urmare a excluderii principiului subordonării Primarului față de consiliul local din conceptul Legii 84 cu includerea principiului separației și colaborării, întreaga construcție juridică a Legii este viciată, sarcinile între Consiliu și Primar fiind repartizate într-un mod neconstituțional.

Autorii legii au argumentat în dezbateri publice că, repartizarea sarcinilor între primar și consiliul local s-a făcut ținându-se cont de principiul subsidiarității.

Este adevărat că, conform art. 4 paragr. 3 din Cartă se stabilește că, exercitiul responsabilităților publice trebuie, de maniera generală, să revină, de preferință, acelor autorități care sînt cele mai apropiate de cetățeni. La atribuirea unei responsabilități către o altă autoritate trebuie să se țină seama de amploarea și de natura sarcinii, precum și de cerințele de eficiență și economie.

Însă conform raportului explicativ la Cartă, se prescrie expres că, art. 4 paragr. 3 din Cartă presupune următoarele :

„Acest paragraf exprimă principiul general al descentralizării exercitării puterilor publice. Acest principiu a fost afirmat de mai multe ori de Consiliul Europei, și anume în concluziile Conferinței miniștrilor europeni responsabil de colectivitățile locale care a avut loc la Lisabona, în 1977. Acest principiu implică faptul că chiar dacă amploarea ori natura sarcinii este astfel încît ea trebuie să fie înfăptuită într-o entitate teritorială mai vastă, și în absența considerațiilor imperative de eficacitate ori economice, sarcinile trebuie în mod normal să fie încredințate treptei cele mai locale a colectivităților teritoriale. Această clauză nu implică totuși necesitatea de a descentraliza sistematic funcțiunile în favoarea colectivităților locale care, după felul și mărimea lor, pot să-și asume numai misiuni limitate.”

Notăm faptul că, Carta acceptă devierea de la conceptele sale pentru unele teritorii statale, doar cu condiția formulării rezervelor la momentul ratificării ei, însă Republica Moldova nu a formulat asemenea rezerve. În acest sens vom cita art. 13 din Cartă, care prevede că, principiile de autonomie locală prevazute în prezenta Cartă se aplică tuturor categoriilor de autorități ale administrației publice locale, care există pe teritoriul părții contractante. Orice parte contractantă poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, să indice categoriile la care înțelege să limiteze câmpul de aplicare sau pe care

înțelege să le excludă din câmpul de aplicare a prezentei Carte. Ea poate, de asemenea, să includă alte categorii de autorități ale administrației publice locale sau regionale în câmpul de aplicare a Cartei, pe calea notificării ulterioare către secretarul general al Consiliului Europei.

Printre altele, ținem să menționăm faptul că, Legea 84, în baza unor criterii imprevizibile, face distincție dintre competențele structurilor funcționale ale municipiului Chișinău cu ale altor municipii din Republica Moldova, încălcând principiul egalității contrar art. 16 din Constituție.

Și nu în ultimul rând vom reitera că, Legea 84 vine în contradicție cu stabilitatea mandatului de consilier, or, consilierilor li se impun condiții și obligații noi în exercitarea mandatului său, contrare celor prevăzute de legislația în vigoare la momentul intrării acestora în funcție în anul 2015, practic se modifică statutul de consilier în timpul exercitării mandatului de către consilierii aleși în vara anului 2015 (art. 54 și 112 din Constituție). Or, stabilitatea mandatului nu presupune doar criterii cantitative (durata mandatului), dar și criterii calitative (competențele eficiente, relațiile cu alte autorități ș.a.)

În continuare, pentru a demonstra faptul că, întreaga structură juridică a Legii 84 este viciată din cauza unui concept neconstituțional, vom analiza unele dintre prevederile legale relevante în acest sens.

Unele prevederi din art. 6 al Legii 84 (competențele consiliului municipal)

Articolul 6 al. 2 lit. a)

Consiliul municipal aprobă, la propunerea Primarului general, efectivul-limită de personal și organigrama primăriei municipiului, ale subdiviziunilor administrației publice municipale, ale preturilor de sector, schema de salarizare a personalului acestora, suma totală a cheltuielilor necesare pentru asigurarea activității lor în conformitate cu prevederile bugetului municipal, precum și înființarea, lichidarea sau reorganizarea subdiviziunilor.

În primul rând, constatăm faptul că, această competență nu este una generală, deplină și exclusivă, fiind condiționată de voința primarului, contrar art. 109 din Constituție și art. 4 paragr. 4 din Cartă.

În al doilea rând, structura juridică a normei indicate supra comportă un caracter incert (art. 23 din Constituție), or, norma nu explică nici ce se întâmplă în cazul în care primarul nu vine cu propunerile de rigoare, nici dacă Consiliul nu acceptă propunerile primarului. Totodată nu este clar, dacă consilierii au dreptul să facă propuneri de îmbunătățire a solicitărilor primarului și dacă aceste propuneri pot fi votate doar dacă sînt acceptate de către primar sau și în afara voinței lui.

În același timp prin norma contestată se limitează contrar art. 54 din Constituție dreptul la inițiativă a consilierului municipal.

Articolul 6 al. 2 lit. c)

Consiliul municipal aprobă, la propunerea Primarului general, Regulamentul de organizare și funcționare a Primăriei municipiului Chișinău, regulamentele preturilor și regulamentele de organizare și funcționare a serviciilor publice municipale; în cazul în care la 2 ședințe consecutive Consiliul municipal exclude de pe ordinea de zi proiectul de decizie privind adoptarea regulamentului respectiv sau îl respinge, Primarul general emite dispoziția privind aplicarea provizorie a acestuia, pînă la adoptarea, în temeiul prezentei legi, a regulamentului respectiv de către Consiliul municipal.

Remarcăm că, această atribuție este una formală, fiind limitată de voința Primarului General. Mai mult, neexecutarea voinței primarului duce la substituirea de facto a competenței Consiliului de către Primar.

Notăm că, Carta (art. 4 paragr. 4) și Constituția (art. 109) garantează deplinătatea și exclusivitatea competențelor Consiliului și excluderea unor condiționalități nejustificate. Delegarea de competențe de la Consiliu către Primar urmează să fie decisă de către Consiliu și nu prin efectul legii.

În același timp prin norma contestată se limitează contrar art. 54 din Constituție dreptul la inițiativă a consilierului municipal.

Articolul 6 al. 2 lit. e)

Consiliul municipal alege, la propunerea Primarului general, viceprimarii, precum și îi eliberează din funcție, în condițiile prezentei legi.

Această competență de asemenea nu este una generală, deplină și exclusivă, fiind condiționată de voința primarului, contrar art. 109 din Constituție și art. 4 paragr. 4 din Cartă.

Remarcăm că, această atribuție este una formală, fiind limitată de voința Primarului General. Mai mult, neexecutarea voinței primarului duce la substituirea de facto a competenței Consiliului de către Primar conform art. 17 din Lege.

Faptul că, această competență este una formală se confirmă și prin art. 17 din Legea 84, care, la al. 5 stabilește că, primarul decide sancțiunile disciplinare împotriva viceprimarilor.

În același timp prin norma contestată se limitează contrar art. 54 din Constituție dreptul la inițiativă a consilierului municipal.

Articolul 6 al. 5

În scopul organizării și administrării în comun a domeniilor de activitate, conform atribuțiilor prevăzute de prezenta lege, Consiliul municipal și Primarul general, formează împreună, pe bază paritară, comisii (comisia pentru administrarea fondului de rezervă, comisia pentru organizarea licitațiilor funciare, comisia pentru privatizarea imobilelor (locative și nelocative), comisia pentru desemnarea reprezentanților și a membrilor consiliilor de administrare în societățile pe acțiuni, ș.a.). Deciziile comisiilor se iau cu votul majorității din numărul total al membrilor.

Notăm că, structura juridică a respectivei norme contravine principiului subordonării primarului față de consiliu, ca element al autonomiei locale, norma dată fiind construită pe principiul separației și colaborării.

Totodată norma respectivă încalcă dreptul consiliului de a dispune de competențe depline și exclusive.

De altfel, norma mai comportă și un caracter incert, or, aceasta prevede că, deciziile se iau cu jumătate din numărul total al membrilor, fără a se explica noțiunea de număr total al membrilor, care ar putea presupune numărul total al membrilor aleși, numărul total al membrilor de la momentul adoptării deciziei.

Respectiv, norma dată este în contradicție cu prevederile art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Unele prevederi din art. 7 al Legii 84 (convocarea consiliului municipal în ședințe)

Articolul 7 al. 6

Durata unei ședințe, de la deschidere până la închiderea acesteia, inclusiv cu întreruperi, nu poate depăși 1 (una) lună. La expirarea acestui termen ședința se consideră închisă de drept, iar proiectele de decizii neexamineate se consideră de drept introduse pe ordinea de zi a ședinței următoare și se examinează cu prioritate.

Pe lângă faptul că, norma indicată supra comportă un caracter imprevizibil, neexplicând ce presupune o ședință de 1 lună de zile și cum se calculează acest termen, aceasta contravine principiului autonomiei locale și exclusivității și deplinătății competențelor consiliului municipal Chișinău, or, legea prevede într-un mod nejustificat, în afara voinței exprimate a consiliului închiderea de drept a ședinței, includerea de drept pe ordinea de zi a ședinței următoare a proiectelor neexamineate și examinarea lor cu prioritate.

În concluzie norma indicată supra este în contradicție cu prevederile art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Unele prevederi din art. 10 al Legii 84 (Examinarea proiectelor de decizii și adoptarea deciziilor de către Consiliul municipal)

Articolul 10 al. 2

Proiectul de decizie, semnat în parafa aplicată pe versoul fiecărei file a actului, de către autor și conducătorul subdiviziunii-autor, se avizează obligatoriu, conform prevederilor Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală și Legii nr. 317 din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale. Avizarea proiectului de decizie se confirmă prin depunerea semnăturilor în cadrul parafei aplicate pe versoul fiecărei file a actului, în ordine, de către conducătorul subdiviziunii de resort responsabile de domeniul la care se referă proiectul de decizie, conducătorul subdiviziunii sau entității vizate de proiect, conducătorul

subdiviziunii juridice și viceprimarul de ramură, sau Primarul general, dacă viceprimarul de ramură lipsește sau dacă acesta nu are competențe delegate de Primarul general. Proiectele de decizii care implică cheltuieli financiare se avizează în mod obligatoriu și de conducătorul subdiviziunii responsabile de finanțe.

În opinia autorului sesizării, norma indicată supra reprezintă o limitare abuzivă a dreptului la inițiativă legislativă a consilierului local, inițiativă care va depinde de avizul pe proiect al funcționarilor primăriei. Notăm că, legea nu prescrie condițiile de fond și de formă pentru a aviza sau pentru a refuza avizarea. Totodată nu este clară esența avizării și ce se întâmplă în cazul în care se refuză avizarea.

Respectiv și norma indicată supra este în contradicție cu art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Unele prevederi din art. 12 al Legii 84 (secretarul Consiliului municipal)

Articolul 12 al. 4

Modificarea, suspendarea și încetarea raporturilor de serviciu a secretarului se face, în temeiul legii, de către Consiliul municipal, la propunerea Primarului general sau a unei treimi din numărul consilierilor aleși, prin decizie adoptată cu votul majorității consilierilor aleși.

Notăm că, structura juridică a respectivei norme contravine principiului subordonării primarului față de consiliu, ca element al autonomiei locale, norma dată fiind construită pe principiul separației și colaborării.

Totodată norma respectivă încalcă dreptul consiliului de a dispune de competențe depline și exclusive.

De altfel, norma mai comportă și un caracter incert, or, aceasta nu prevede soluții în cazul în care primarul nu vine cu propunerile de rigoare, neglijând voința Consiliului municipal sau prevederile legale referitoare la cariera funcționarilor publici.

Respectiv, norma dată este în contradicție cu prevederile art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Unele prevederi din art. 14 al Legii 84 (Primarul general)

Articolul 14 al. 1

Primarul general este autoritate reprezentativă a populației municipiului Chișinău și executivă a Consiliului municipal Chișinău, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Notăm că, această normă este în contradicție cu art. 23 și art. 109 din Constituție, or, aceasta stabilește într-un mod incert faptul că, primarul este autoritatea executivă a Consiliului municipal Chișinău, în realitate acesta fiind

autoritatea executivă a municipiului Chișinău. În plus, norma indicată supra nu prescrie principiul subordonării primarului față de consiliu.

Articolul 14 al. 2

Primarul general este șef al administrației publice municipale. Primarul general poate participa la ședințele Consiliului municipal și are dreptul să se pronunțe asupra tuturor problemelor supuse dezbaterii.

În opinia autorului sesizării, noțiunea de șef al administrației publice municipale este în contradicție cu însăși esența noțiunii de primar și a structurii funcționale a mun. Chișinău.

Totodată norma respectivă comportă un caracter imprevizibil, putând fi interpretată și în maniera că, Primarul este șeful Consiliului mun. Chișinău, fapt care este inadmisibil. Respectiv presupunem că, norma indicată supra este contrară art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Unele prevederi din art. 15 al Legii 84 (Atribuțiile Primarului general)

Articolul 15 al. 1 lit. a)

Primarul general asigură executarea deciziilor adoptate de Consiliul municipal; în cazul în care consideră că decizia Consiliului municipală este ilegală, Primarul general sesizează oficiul teritorial al Cancelariei de Stat și/sau instanța de contencios administrativ.

Contrar principiului subordonării, în lipsa oricărei justificări, prin norma contestată, Primarul va exercita controlul prealabil al legalității deciziilor Consiliului municipal, va iniția litigii împotriva organului suprem al municipiului Chișinău.

Mai mult, prin această normă se dublează competențele Cancelariei de Stat, care are competențe de control asupra legalității actelor emise de către Consiliu.

De altfel, legea 84 nu prevede însă și controlul din parte Consiliului a legalității actelor primarului.

Articolul 15 al. 1 lit. b)

Primarul general numește, modifică, suspendă și încetează raporturile de serviciu sau de muncă, în condițiile legii, cu personalul primăriei, pretorii, vicepretorii și secretarii preturilor de sector, conducătorii subdiviziunilor administrației publice municipale (direcții generale, direcții, servicii ș.a.), conducătorii de servicii publice, conducătorii instituțiilor publice municipale, conducătorii întreprinderilor municipale; stabilește atribuțiile de bază ale acestora; conduce și controlează activitatea acestora, contribuie la formarea și reciclarea profesională.

Notăm faptul că, odată ce legea 84 se construiește pe principiului separației și colaborării primarului cu consiliul, această normă comportă un caracter nejustificat, or, Consiliul municipal este lipsit de orice formă de control asupra

activității structurilor municipiul Chișinău, fapt care este contrar principiului autonomiei locale.

Mai mult, numirea de către primar a șefilor întreprinderilor municipale fondate de către Consiliul municipal Chișinău contravine esenței persoanei juridice, or, în fapt fondatorul este lipsit de dreptul de numire a administratorului întreprinderii fondate, aceste atribuții fiind transmise prin lege unei persoane terțe în lipsa oricărui motiv rezonabil. O asemenea formulă este contrară dreptului la proprietate, certitudinii juridice, precum și autonomiei locale.

Articolul 15 al. 1 lit. c)

Primarul general stabilește și deleagă atribuții viceprimarilor. Remarcăm că, viceprimarii sînt numiți de către Consiliul municipal. Pe lângă faptul că, competența de numire a viceprimarilor a fost condiționată de voința primarului, legiuitorul, într-un mod impropriu, contrar principiului continuității, oferă primarului să decidă competențele viceprimarului.

Considerăm o asemenea abordare legislativă ca fiind contrară principiului deplinătății și exclusivității atribuțiilor consiliului și avînd efect lipsirea de control din partea consiliului asupra activității viceprimarilor.

De altfel, prin norma litigioasă se reconfirmă faptul că, rolul Consiliului în ceea ce privește cariera viceprimarilor este unul formal și lipsit de substanță, ceea ce este contrar art. 54 și art. 109 din Constituție.

Articolul 15 al. 1 lit. f)

Primarul general exercită, în numele Consiliului municipal, funcțiile de autoritate tutelară, supraveghează activitatea tutorilor și a curatorilor.

Reiterăm că, principiul autonomiei locale presupune deplinătatea și exclusivitatea competențelor consiliului, iar delegarea unor funcții către structurile subordonate urmează să fie decise de către consiliu și nu prin efectul legii. În speță, norma indicată supra este contrară art. 54 și 109 din Constituție.

Articolul 15 al. 1 lit. f)

Primarul general deleagă, în deplasări în interes de serviciu angajații primăriei, pretorii, conducătorii de subdiviziuni (direcții generale, direcții, secții, servicii ș.a.), conducătorii întreprinderilor municipale și entităților economice fondate prin decizia Consiliul municipal; asociațiilor obștești de utilitate publică din teritoriul municipiului.

Reiterăm, principiul autonomiei locale presupune deplinătatea și exclusivitatea competențelor consiliului, iar delegarea unor funcții către structurile subordonate urmează să fie decise de către consiliu și nu prin efectul legii. Cheltuielile bugetare normale trebuie să fie decise de către Consiliu conform principiului autonomiei locale. Delegările în deplasări de serviciu nu reprezintă situații excepționale, care ar justifica înlocuirea voinței Consiliului cu cea a

Primarului. Totodată menționăm că, nu este clară norma în ceea ce privește delegarea angajaților asociațiilor obștești de către primar.

În speță, norma indicată supra, este contrară art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Articolul 15 al. 2 lit. a)

Primarul general convoacă ședințele ordinare, extraordinare și de îndată ale Consiliului municipal, propune Consiliului municipal pentru examinare chestiuni ce țin de administrarea municipiului, care se includ în ordinea de zi cu prioritate.

Autorul sesizării consideră norma indicată supra ca fiind una imprevizibilă, or, aceasta nici aici, nici la art. 7 al. 4 al legii 84 nu explică ce presupune noțiunea „de îndată”, care sînt procedurile de urmat pentru ședințele de îndată. Totodată primarului general i se dă competența exclusivă să decidă prioritatea chestiunilor din ordinea de zi în toate domeniile, or, toate chestiunile din ordine a de zi a consiliului țin de administrarea municipiului.

Considerăm atît art. 15 al. 2 lit. a), cît și art. 7 al. 4 din Legea 84 ca fiind contrare art. 23, 54 și 109 din Constituție.

De altfel, în context, dacă e să analizăm sistemic prevederile Legii 84, observăm că, instrumentariul creat lîspește de orice substanță și dă instrumente reale primarului să blocheze orice inițiativă decizională a consilierilor.

Articolul 15 al. 3 lit. a)

Primarul general eliberează autorizații și alte acte permissive, prevăzute de lege, avînd dreptul de a le suspenda sau revoca din motive temeinic justificate.

Considerăm norma indicată supra ca fiind una imprevizibilă și nejustificată, or, nu este clar care autorizații și acte permissive va elibera primarul; prin noțiunea de lege se au în vedere și actele normative ale altor autorități decît Parlamentul... Totodată nu este clar în care cazuri primarul va putea suspenda sau revoca autorizațiile și actele permissive. Mai mult, prin această normă se dublează competențele Inspecției de stat în construcții și instanței de judecată în ceea ce privește controlul actelor permissive pentru construcții.

În concluzie menționăm că, norma litigioasă este contrară dreptului la proprietate, art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Articolul 15 al. 3 lit. c)

Primarul general constată și dispune demontarea și evacuarea panourilor publicitare, a unităților comerciale stradale de orice tip, a obiectelor și instalațiilor de orice tip amplasate pe domeniul public, cu evacuarea forțată a acestora; dispune contracararea comerțului stradal neautorizat de orice tip.

Notăm că, articolul litigios are consecințe asupra dreptului la proprietate al persoanelor fizice și juridice, urmînd a fi asigurate toate condițiile în cazul exproprierilor.

Însă structura juridică a normei indicate supra comportă un caracter imprevizibil, admitându-se exproprierea în toate cazurile, la discreția absolută a primarului, contrar prevederilor constituționale referitoare la proprietate. Menționăm că, norma nu stabilește că, exproprierea se face în caz de ocupare abuzivă, normă neexplicând măcar ce constată primarul.

Articolul 15 al. 3 lit. e) și g) și al. 5 lit. c)

e) Primarul general asigură atribuirea și repartizează spațiul locativ disponibil și eliberează bonuri de repartiție în municipiu din fondul public de locuințe municipal, precum și din fondul locativ eliberat și avariat (pentru restabilirea acestuia); asigură controlul asupra întreținerii și gestionării fondului locativ în municipiu.

g) Primarul general dispune, în teritoriul orașului Chișinău, asupra tăierii, defrișării arborilor și arbuștilor din spațiile verzi proprietate publică a municipiului și/sau asupra strămutării lor, cu coordonarea Agenției Ecologice Chișinău.

c) Primarul general avizează demersurile instituțiilor publice privind decorarea locuitorilor municipiului cu distincții de stat, înaintează demersuri privind acordarea distincțiilor de stat funcționarilor sau altor angajați a autorităților administrației publice municipale și angajaților entităților economice fondate prin decizia Consiliul municipal

În opinia autorului sesizării aceste atribuții sînt transmise prin lege într-un mod nejustificat și contrar autnomiei locale către primar, care poate să le exercite urmare a delegării lor de către consiliu. Această normă este nejustificată și datorită faptului că, Primarul nu este subordonat consiliului, contrar Cartei.

Respectiv normele indicate supra vin în contradicție cu prevederile art. 54 și 109 din Constituție.

Prevederile art. 19 din Legea 84 (cabinetul primarului general)

Autorul sesizării consideră articolul indicat supra ca fiind unul imprevizibil și nejustificat pentru următoarele.

În principiu, acest articol prevede o excepție de la regula generală indicată în Cartă că, în structurile administrației publice locale personalul ar urma să fie angajat exclusiv pe principii de merite și într-un mod transparent. Or, în condițiile articolului dat, personalul cabinetului va fi decis pe principii de loialitate, fapt care nu se justifică. În plus, norma respectivă nu este previzibilă în ceea ce privește numărul persoanelor din cadrul cabinetului primarului. Reamintim că, organigrama, statele de personal, consiliul le votează la propunerea primarului, dreptul de intervenție/rectificare din partea consilierilor la subiect nu există.

În opinia noastră norma indicată supra este contrară art. 54 și 109 din Constituție.

Cu refererire la art. 20 din legea 84 (pretorul)

În lipsa subordonării primarului față de consiliu este contrar principiului subordonării așa cum este descris de Cartă ca atribuția de numire în funcție, destituire, sancționare a pretorului să fie transmisă în competența primarului. Totodată autorul sesizării menționează și prevederile art. 21 lit. s) și t) din Legea 84, ca fiind contrare dreptului la proprietate și incerte.

Respectiv normele indicate supra contravin, dreptului la proprietate, art. 23, 54 și 109 din Constituție.

Articolul 25 al. 1 și al. 4 din legea 84

1) Consiliul municipal este în drept, la propunerea Primarului general, să organizeze servicii publice în teritoriul municipiului în domeniile de activitate descentralizate stabilite pentru unitățile administrativ-teritoriale de nivelurile întâi și al doilea, potrivit specificului și necesităților, în condițiile legii și în limita mijloacelor financiare disponibile.

4) Consiliul municipal poate decide, la propunerea Primarului general, contractarea anumitor servicii publice de la persoane fizice și juridice de drept privat, în condițiile legii.

Remarcăm că, aceste atribuții sînt formale, fiind limitate de voința Primarului General.

Notăm că, Carta (art. 4 paragr. 4) și Constituția (art. 109) garantează deplinătatea și exclusivitatea competențelor Consiliului și excluderea unor condiționalități nejustificate. Delegarea de competențe de la Consiliu către Primar urmează să fie decisă de către Consiliu și nu prin efectul legii.

În același timp prin normele contestate se limitează contrar art. 54 din Constituție dreptul la inițiativă a consilierului municipal.

În final vom menționa că, toate atribuțiile de care dispune primarul general, pretorii, viceprimarii și întreg personalul administrației publice locale, întreaga construcție juridică a administrării municipiului Chișinău este neconstituțională, din moment ce legea 84 se bazează pe un concept anticonvențional și anticonstituțional.

IV CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Urmare a celor menționate supra și conform articolelor 16, 23, 38, 46, 54 din Constituția Republicii Moldova

solicit:

-a admite sesizarea spre examinare în fond

-a supune controlului constituționalității Legea cu privire la statutul mun.

Chișinău din 17 iunie 2016

-a declara neconstituțională Legea cu privire la statutul mun. Chișinău din 17 iunie 2016.

V. DECALRAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezenta completare la sesizare sunt exacte.

Declar că, nu am constatat existența vreunei hotărâri a Înaltei Curți pe marginea normei contestate.

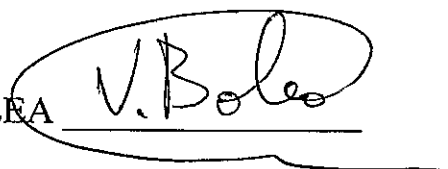
Data:

19 iulie 2016

Locul:

mun. Chișinău

Vasile BOLBA

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'V. Bolba', is written over a horizontal line. The signature is enclosed within a hand-drawn oval.

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova